

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 631/2025-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **BA-markt, s.r.o.**, Hlavná 1518/42C, Rovinka, zastúpenej BIZOŇ & PARTNERS, s.r.o., advokátska kancelária, Laurinská 4, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/91/2023 z 27. mája 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 1. septembra 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté rozhodnutie zrušiť, vec vrátiť súdu na ďalšie konanie a priznať jej náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Právny predchodca sťažovateľky sa žalobou z 30. apríla 2018 podanou na Okresnom súde Svidník (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) domáhal proti žalovanej zaplataenia 63 419,79 eur s príslušenstvom z titulu zmluvy o postúpení pohľadávok uzatvorenej medzi úpadcom (postupcom) a žalovanou ako postupníkom, v ktorej sa žalovaná zaviazala zaplatiť za postúpenie pohľadávok odplatu 63 419,79 eur s tým, že splatnosť odplaty bola v zmysle bodu 3.2. viazaná na deň vymoženia jednotlivých pohľadávok. Uznesením konkurzného súdu z 11. októbra 2016 bol vyhlásený konkurz na majetok úpadcu a za správcu bol ustanovený právny predchodca sťažovateľky. Okresný súd v poradí druhým rozsudkom z 18. júna 2021 uložil

žalovanej povinnosť zaplatiť žalovanú sumu. Právne vec posúdil podľa § 44 ods. 1, 2 a 3 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZKR“) a § 527 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka.

3. Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom č. k. 6Co/21/2021-231 z 12. apríla 2022 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a právnenému predchodcovi sťažovateľky priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

4. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu žalovaná podala dovolanie, ktorého prípustnosť aj dôvodnosť vyvodzovala z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Namietala, že napriek žiadosti jej právneho zástupcu a splneniu podmienok na odročenie pojednávania pojednávanie odročené nebolo a bolo rozhodnuté bez jej účasti, aj keď na to neboli splnené procesné podmienky. Poukázala na skutočnosť, že k jej odvolaniu sa vyjadrila žalujúca strana, pričom vyjadrenie nebolo zo strany okresného súdu ani zo strany krajského súdu žalovanej ani jej právnenému zástupcovi nikdy doručované. Pritom ide o zásadné podanie, ku ktorému sa žalovaná nemohla nijakým spôsobom vyjadriť. Ďalej namietala, že zmluva o postúpení pohľadávok nikdy nenadobudla účinnosť. Krajský súd uvedenú námietku vyhodnotil tak, že účinnosťou zmluvy sa ani nezaoberal, ale zaoberal sa splatnosťou, čo je úplne iný právny inštitút. Odôvodnenie rozhodnutia je podľa žalovanej nedostatočné a v celom rozsahu zmätočné, nesprávne je aj právne posúdenie veci, keď krajský súd stotožnil účinnosť zmluvy so splatnosťou.

5. Najvyšší súd napadnutým rozhodnutím rozhodol o dovolaní žalovanej tak, že v dovolacom konaní pokračuje so sťažovateľkou ako novým žalobcom (výrok I), zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (výrok II). Uviedol, že odvolanie žalovanej bolo odoslané na vyjadrenie v lehote 10 dní žalobkyňi a jej právnenému zástupcovi bolo doručené 26. augusta 2021. K 10. novembru 2021, keď bola predmetná vec s podaným odvolaním predložená krajskému súdu na rozhodnutie, vyjadrenie k odvolaniu podané nebolo. Žalobkyňa podala vyjadrenie k odvolaniu 1. januára 2022. Zo súdneho spisu vyplýva, že krajský súd nedoručoval predmetné vyjadrenie k odvolaniu žalovanej, ale v odôvodnení rozsudku (v bode 9) sa mu podrobne venoval. Konštatoval, že porušenie povinnosti doručiť vyjadrenie k odvolaniu účastníkom konania má za následok vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože účastníkovi odníma možnosť uplatnenia procesného práva vyjadriť sa k úkonu druhého účastníka konania. Odníma sa mu právo na spravodlivý proces (napr. rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/200/2010). Nedoručenie vyjadrenia účastníka konania druhému účastníkovi konania vytvára stav nerovnosti účastníkov v konaní pred súdom, čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní ako súčasť práva na spravodlivý proces (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2Obdo/29/2016 z 2. decembra 2015). Dovolací súd preto rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

III.

Argumentácia sťažovateľky

6. Sťažovateľka nesúhlasí s tým, že by nedoručenie akéhokoľvek vyjadrenia, ktoré vo výsledku pre súd ani nebolo relevantné, malo bez ďalšieho zakladať porušenie práva na spravodlivý proces. Je prinajmenšom zavádzajúce konštatovanie najvyššieho súdu, že krajský súd sa podrobne venoval spornému vyjadreniu. Krajský súd jeho obsah opísal v bode 9 rozsudku, t. j. v časti, kde len zhrnul, ako sa vyjadrovali strany sporu. V časti *ratio decidendi* krajský súd žiadnym spôsobom na obsah

vyjadrenia právneho predchodcu sťažovateľky nereagoval a ani najvyšší súd naň nepoukázal. Argumentácia právneho predchodcu sťažovateľky, ktorou odôvodňoval uplatnený nárok, už bola obsiahnutá v rozsudku súdu prvej inštancie. Išlo totiž už o druhý rozsudok súdu prvej inštancie po tom, ako sa krajský súd vo svojom zrušujúcom rozhodnutí s touto argumentáciou stotožnil a súd prvej inštancie ňou bol viazaný. Právny predchodca sťažovateľky vo svojom vyjadrení primárne reagoval na úplne novú námietku v bode 1 odvolania, že sporná zmluva o postúpení pohľadávok nikdy nenadobudla účinnosť. Krajský súd však túto námietku nepovažoval za podstatnú a vo svojom rozhodnutí sa jej nevenoval. Za relevantné teda zjavne nepovažoval ani to, čo bolo uvedené v bodoch 1 a 2 vyjadrenia. Ostatná argumentácia v predmetnom vyjadrení nebola nová, ale bola prezentovaná v konaní už predtým, takže žalovaná s ňou bola oboznámená. Vyjadrenie z 1. januára 2022 tak na rozsudok krajského súdu nemalo absolútne žiaden vplyv. Keďže najvyšší súd zrušil právoplatné rozhodnutie vo veci samej iba z formálneho dôvodu, ktorý v skutočnosti nebol daný, porušil právo sťažovateľky na spravodlivý proces.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd zrušujúce rozhodnutia najvyššieho súdu v dovolacom konaní podrobuje ústavnému prieskumu len výnimočne. K preskúmaniu kasačného rozhodnutia môže dôjsť len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich súdne konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (I. ÚS 213/2017, III. ÚS 541/2015), ako aj to, že námietka ich porušenia sa musí vzťahovať výlučne na dané štádium konania a nemohla by už byť uplatnená neskôr (IV. ÚS 195/2010), prípadne by sa tento negatívny dôsledok musel zároveň vzťahovať na výsledok konania a nebolo by ho možné korigovať v ďalšom procesnom postupe alebo v opravných konaniach (IV. ÚS 322/09).

8. Podľa názoru ústavného súdu k obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj to, aby účastník konania nebol vystavený účinkom pre neho nepriaznivého rozhodnutia mimoriadneho opravného súdu, ak neboli splnené ústavné a zákonom ustanovené predpoklady na to, aby opravný súd vo veci konal a rozhodoval. Ak takýto opravný súd koná a rozhoduje napriek tomu, že neboli splnené zákonom ustanovené predpoklady prípustnosti na jeho postup v opravnom konaní (čl. 46 ods. 4 ústavy a čl. 51 ods. 1 ústavy), a prelomí právoplatnosť napadnutého rozhodnutia súdu nižšieho stupňa, porušuje základné právo na súdnu ochranu toho účastníka, ktorý sa po rozhodnutí opravného súdu v takom prípade dostáva do nepriaznivejšej pozície, než v ktorej bol pred takým rozhodnutím opravného súdu. Porušenie princípov spravodlivého procesu spočíva preto v takom postupe a rozhodnutí mimoriadneho opravného súdu, ktorými sa nad rámec zákonných predpokladov prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku zrušuje právoplatné rozhodnutie a vec účastníka sa dostáva opätovne pred súd, ktorý musí o veci znovu konať a rozhodovať, pretože to vytvára opätovne stav právnej neistoty, ktorá už bola nastolená právoplatným rozhodnutím súdu nižšieho stupňa (II. ÚS 172/03).

9. Sťažovateľka namieta/tvrdí, že najvyšší súd zrušil právoplatné rozhodnutie vo veci samej iba z formálneho dôvodu, ktorý v skutočnosti nebol daný, keďže vyjadrenie jej právneho predchodcu k odvolaniu žalovanej, ktorého nedoručenie žalovanej bolo dôvodom kasácie odvolacieho rozhodnutia, s poukazom na jeho obsah nemalo na rozsudok odvolacieho súdu žiaden

vplyv. Jeho nedoručením žalovanej preto nemohlo dôjsť k porušeniu jej práva na spravodlivý proces. Ústavný súd preto konštatuje, že v okolnostiach daného prípadu sú splnené predpoklady na výnimku z už spomenutej zásady, podľa ktorej ústavný súd v rámci konania o ústavnej sťažnosti zásadne preskúmava len právoplatné rozhodnutia. Inak povedané, námietka sťažovateľky je druhovo takej povahy, že je možné, aby na jej základe ústavný súd rozhodnutie dovolacieho súdu kasačnej povahy preskúmal.

10. Žalovaná v odvolaní namietala nesprávne ustálenie splatnosti nároku na odmenu za postúpené pohľadávky (bod 2 odvolania) a tvrdila, že splatnosť nenastala, keďže jej podmienkou je vznik nároku na peňažné plnenie, k čomu v danom prípade nedošlo, keďže zmluva o postúpení pohľadávok nenadobudla účinnosť. Preto nie je ani možné uplatniť § 46 ods. 1 ZKR zakotvujúci zásadu, podľa ktorej nesplatené pohľadávky a záväzky úpadcu, ktoré vznikli pred vyhlásením konkurzu a ktoré sa týkajú majetku podliehajúceho konkurzu, sa od vyhlásenia konkurzu až do zrušenia konkurzu považujú za splatné. K tejto námietke žalobca vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že *«v zmluve je jasne rozlíšený vznik nároku na odplatu za postúpenie pohľadávok (článok III. bod 3.1.) od jeho splatnosti (bod 3.2.). Zo slovného spojenia v bode 3.2. „vyplatí po obdržaní úhrad“ nepochybne vyplýva, že sa v tomto prípade jednalo o dohodu o splatnosti. Táto ale po vyhlásení konkurzu na majetok postupcu - úpadcu musela ustúpiť § 46 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii...»*.

11. Krajský súd odmietol právnu argumentáciu žalovanej, keď vo vzťahu k jej odvolacej námietke uviedol, že *«si zmluvné strany dostatočne konkrétne vzájomnou dohodou stanovili termín splatnosti „vyplatí po obdržaní úhrad“... K druhému odvolaciemu dôvodu, že na danú situáciu nebolo možné aplikovať ust. § 46 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii... odvolací súd uvádza, že sa opätovne jedná o nesprávne právne vyhodnotenie zo strany žalovanej, keď pre daný prípad jednoznačne platí tzv. „akcelerácia splatnosti pohľadávok“ pri vyhlásenom konkurze a správca konkurznej podstaty správne aplikoval ust. § 46 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii.»*.

12. Vo vzťahu k odvolacej námietke o porušení práva na spravodlivý proces uskutočnením pojednávania v neprítomnosti žalovanej žalobca v replike uviedol: *„Súd prvej inštancie postupoval správne, keď žiadosť o odročenie pojednávania nariadeného na deň 18.06.2021 neakceptoval a na tomto vyhlásil Napadnuté rozhodnutie. Zmena právneho zástupcu žalovanej je jej interná záležitosť, na ktorú má právo, nie je ale dôvodom na odročenie pojednávania po 3 rokoch od podania žaloby. Podaná žiadosť bola navyše jednoznačne účelová, pretože právny zástupca žalovanej bol už dňa 14.06.2021 preukázateľne zainteresovaný do veci (príloha).“* S touto argumentáciou žalobcu sa v zásade stotožnil aj odvolací súd, keď v odôvodnení svojho rozsudku uviedol, že *„... súd prvej inštancie sa s touto skutočnosťou správne a dostatočne vysporiadal...v ods. 20 svojho rozhodnutia... Rovnako je odvolaciemu súdu známa judikatúra vyšších súdnych autorít, týkajúca sa účelovej zmeny právneho zástupcu bezprostredne pred konaním súdom nariadeného pojednávania vo veci ktorá sa už prejednáva počas dlhšieho časového obdobia. Uvedeným postupom súdu prvej inštancie z vyššie uvedeného dôvodu nebola žalovaná ukrátená na žiadnych svojich procesných právach...“*.

13. Z odôvodnenia odvolacieho rozsudku vyplýva, že krajský súd reagoval na odvolacie námietky (dôvody) aj na podklade argumentácie rovnakej či podobnej povahy, aká bola obsahom repliky, z čoho potom rezultuje záver o dôvodnosti trvať na doručení repliky protistrane. Aj vzhľadom na žalobcom uvádzané tvrdenie o účelovej zmene právneho zástupcu pred nariadeným pojednávaním (ktoré preukazoval „*Návrhom na odkúpenie pohľadávky...*“ predloženým v prílohe), s ktorým sa stotožnil aj krajský súd (v bode 23), bolo dôvodné trvať na doručení repliky žalovanej na zaujatie stanoviska. Tým, že tak krajský súd neurobil, porušil právo žalovanej na spravodlivý súdny proces. Krajský súd si zrejme nebol vedomý svojho pochybenia, keď v odôvodnení svojho rozsudku (bod 10) uviedol, že „*Sporové strany nevyužili podanie odvolacej repliky a dupliky*“.

14. Ústavný súd vo vzťahu k polemike sťažovateľky pripomína aj judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) definujúcu obsah princípu rovnosti zbraní požiadavkou, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť za podmienok, ktoré ju nestavajú do podstatne nevýhodnejšej situácie, než v ktorej je protistrana. Právo na kontradiktórne konanie znamená, že procesné strany musia dostať príležitosť nielen predložiť všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale i zoznámiť sa so všetkými ďalšími dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa k nim (rozsudok ESLP zo 4. 6. 2002 vo veci Komanický proti Slovenskej republike, body 45 a 46, rozsudok ESLP z 13. 1. 2015 vo veci Trančíková proti Slovenskej republike). Inými slovami, z princípu kontradiktórnosti konania vyplýva, že samotný účastník konania musí mať možnosť posúdiť, či a do akej miery je písomné vyjadrenie odporcu (protistrany v súdnom konaní) právne významné, či obsahuje také skutkové a právne dôvody, na ktoré je potrebné z jeho strany reagovať alebo inak je vhodné sa k nemu vyjadriť, v dôsledku čoho je teda len na účastníkovi konania, aby sám posúdil, či určité stanovisko k vyjadreniu protistrany vyžaduje komentár z jeho strany (rozsudok ESLP z 18. 2. 1997 vo veci Niderost-Huber proti Švajčiarsku, sťažnosť č. 18990/91, body 27 a 29, rozsudok ESLP z 13. 1. 2015 vo veci Trančíková proti Slovenskej republike), a pritom nezáleží, aký je jeho skutočný účinok na súdne rozhodnutie (rozsudok ESLP z 31. 5. 2001 vo veci K. S. proti Fínsku, rozsudok ESLP z 28. 6. 2001 vo veci F. R. proti Švajčiarsku). Inak povedané, požiadavka „kontradiktórnosti konania“ sa v judikatúre ESLP chápe skôr formálne, t. j. z jej hľadiska v podstate nezáleží alebo len málo záleží na skutočnom obsahu a význame informácie alebo argumentov predložených súdu vrátane ich samotného dopadu na rozhodnutie súdu/orgánu verejnej moci.

15. Z uvedených dôvodov ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľky dospel k záveru, že zrušenie rozhodnutia odvolacieho súdu napadnutým uznesením najvyššieho súdu neznamenalo v okolnostiach posudzovanej veci porušenie označených práv sťažovateľky. Ústavná sťažnosť je preto zjavne neopodstatnená a bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietnutá.

16. Odmietnutie ústavnej sťažnosti má za následok, že je bez významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky vznesenými v sťažnostnom petite (zrušenie napadnutého rozhodnutia a vrátenie veci, rozhodovanie o trovách konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. októbra 2025

Robert Šorl
predseda senátu